

أَلْقَوَاعِدُ الْأَرْبَعِ

Dört Kâide

Şeyh'ul İslam
Muhammed bin Abdilvehhâb
Rahimehullâh

Tevhid'e Davet
darultawhid.com

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ

Rahmân ve Rahîm olan Allâh'ın Adıyla.

Şeyh'ul İslam Muhammed bin Abdilvehhâb Rahimehullâh şöyle dedi:

“Allâh'ın, seni Kendisi'ne ibâdet için yarattığını öğrendiysen bil ki; nasıl ki tâharetsiz (abdestsiz) kılınan bir namaz, namaz olarak isimlendirilemezse ibâdet de beraberinde tevhîd olmadan ibâdet ismini alamaz. Şirk, ibâdete dâhil olduğunda ibâdeti ifsâd eder, tıpkı hadesin (tâhareti yani abdesti ve benzerini bozan şeylerin) tâharete dâhil olduğunda onu ifsâd ettiği gibi. Şirkin ibâdete karıştığı zaman onu ifsâd ettiğini (bozduğunu), ameli boşa çıkarttığını ve sâhibini ebedî ateşe (cehenneme) düşürdüğünü bildiysen; sana düşen en önemli vazîfenin şirk(n mâhiyetini) öğrenmek olduğunu da bilmiş olursun.”

القَوَاعِدُ الأَرْبَعُ

Dört Kâide

Müellif:

Şeyh'ul İslam Muhammed bin Abdilvehhâb
Rahimehullâh
(1206 H)

Darultawhid

Tevhide Davet

 www.darultawhid.com

 info@darultawhid.com

 english@darultawhid.com

Ð t.me/darultawhid

Ð t.me/darultawhid_english

القَوَاعِدُ الأَرْبَعُ

Dört Kâide¹

Şeyh'ul İslam Muhammed bin Abdilvehhâb

(1206 H)

Rahimehullâhu Teâlâ

Rahmân ve Rahîm olan Allâh'ın adıyla,

Büyük arşın Kerîm Rabbi olan Allâh'tan isteğim şudur ki; seni, dünyada ve âhirette korusun. Her nerede olursan ol, seni mübârek kılsın. Seni; verildiğinde şükreden, musîbet anında sabreden, günâh işlediği zaman da istiğfar edenlerden (bağışlanma dileyen kullarından) eylesin (Âmîn)!

İşte bu üç şey (dünya ve âhiretteki) saâdetin (mutluluğun) adresidir.

Allâh seni itâ'atine muvâffak kılsın, bil ki; muhakkak ki İbrâhîm Aleyh'is Selâm'ın milleti olan hanîflik, dîni Allâhu Teâlâ'ya has kılıp yalnızca O'na ibâdet etmelidir.² Nitekim Allâhu Teâlâ şöyle buyurmaktadır:

“Ben, cinleri ve insanları, ancak Bana ibâdet etsinler diye

---

¹ “Müellefât'uş Şeyh Muhammed bin Abdilvehhâb”, 1/199-202; “ed-Durar'us Seniyye”, 2/23-26; “Mecmûat'ut Tevhîd”, sf. 152-155.

Mecmûat'ut Tevhîd'de risâlenin başlığı şu şekildedir:

“Din'in, Müminler ile Müşriklerin Arasını Ayırt Eden Dört Kâidesi Hakkında”

² Ed-Durar'us Seniyye'de şu ilâve zikredilmiştir:

“Allâhu Teâlâ bütün insanlara bunu emretmiş ve onları bunun için yaratmıştır.”

yarattım.” (ez-Zâriyât 51/56)

Allâh'ın, seni Kendisi'ne ibâdet için yarattığını öğrendiysen bil ki; nasıl ki tâharetsiz (abdestsiz) kılınan bir namaz, namaz olarak isimlendirilemezse ibâdet de beraberinde tevhîd olmadan ibâdet ismini alamaz.

Şirk, ibâdete dâhil olduğunda ibâdeti ifsâd eder, tıpkı hadesin (tâhareti yani abdesti ve benzerini bozan şeylerin) tâharete dâhil olduğunda onu ifsâd ettiği gibi.³

Şirkin ibâdete karıştığı zaman onu ifsâd ettiğini (bozduğunu), ameli boşa çıkarttığını ve sâhibini ebedî ateşe (cehenneme) düşürdüğünü bildiysen; sana düşen en önemli vazîfenin şirki(n mâhiyetini) öğrenmek olduğunu da bilmiş olursun.

Allâh'tan isteğim, seni bu tuzaktan korumasıdır. Bu tuzak ise Allâh'a şirk koşturaktır ki Allâhu Teâlâ onun hakkında şöyle buyurmaktadır:

“Hiç şüphesiz Allâh, Kendisi'ne şirk koşulmasını bağışlamaz; bunun aşağısını dilediği kimse için bağışlar...” (en-Nisâ 4/48; en-Nisâ 4/116)

Bu (şirkin mâhiyetini öğrenmek) ise Allâhu Teâlâ'nın Kitâbı'nda zikretmiş olduğu şu dört kâideyi bilmekle mümkün olur:

1. Kâide:

Rasûlullâh Sallallâhu Aleyhi ve Sellem'in savaştığı kâfirlerin, Allâhu

---

³ Ed-Durar'us Seniyye'de şu ilâve zikredilmiştir:

“Nitekim Allâhu Teâlâ şöyle buyurmaktadır;

“Müşriklerin, kendi küfürlerine kendileri şâhid iken Allâh'ın mescidlerini imâr etme hakları yoktur. İşte bunlar yaptıkları boşa gitmiş olanlardır ve bunlar ateşte ebedî kalacaklardır.” (et-Tevbe 9/17)

Teâlâ'nın Hâlik (yaratan), [Râzık (rızkılandıran), yaşatan ve öldüren]⁴, [fayda ve zarar veren]⁵ Müdebbir (kâinatta olup biten [bütün]⁶ işleri idâre eden) olduğunu kabûl ettiklerini, fakat bu ikrârlarının onları İslâm'a sokmadığını bilmektir.⁷ Bunun delîli Allâhu Teâlâ'nın şu kavlidir:

“De ki: Size gökten ve yerden rızık veren kimdir? Ya da kulak ve gözlere mâlik olan kimdir? Ölüden diriye çıkaran ve diriden ölüyü çıkaran, her türlü işi düzene koyan kimdir? Diycekler ki: Allâh'tır. De ki: Öyleyse (O'na karşı gelmekten) sakınmaz mısınız?” (Yûnus 10/31)

2. Kâide:

Müşriklerin şöyle demeleridir: “Biz ancak kurbeti (Allâh'a yakınlaşmayı) ve şefâ'ati talep ettiğimiz için onlara du'â ediyor ve yöneliyoruz.”⁸

Kurbet'in (Allâh'a yakınlaşmak için putlarına ibâdet etmelerinin) delîli Allâhu Teâlâ'nın şu kavlidir:

“...O'ndan başka velîler edinenler derler ki: ‘Biz onlara ancak bizi Allâh'a daha çok yaklaştırsınlar diye ibâdet ediyoruz.’ Allâh onların ihtilâf ettikleri husûslarda elbette hüküm verecektir. Elbette Allâh, yalancı ve kâfir olan kimseye hidâyet etmez.” (ez-Zümer 39/3)

⁴ Parantez içi ibâre, ed-Durar'us Seniyye'de zikredilmiştir.

⁵ Parantez içi ibâre, Mecmûat'ut Tevhîd'de zikredilmiştir.

⁶ Ed-Durar'us Seniyye ve Mecmûat'ut Tevhîd'de bu ilâve zikredilmiştir.

⁷ Ed-Durar'us Seniyye'de “bilmektir” ibâresi bulunmamaktadır.

⁸ Ed-Durar'us Seniyye'de şu ilâve zikredilmiştir:

“Biz aslında onlardan değil, lâkin onların şefâ'ati vâsıtası ile Allâh'tan istiyoruz. Allâh'a yaklaşmak (ancak) onların vâsıtası ile (mümkün) olur.”

Şefâ'atin (şefâ'ate hak kazanmak için putlara ibâdet etmelerinin) delîli ise Allâhu Teâlâ'nın şu kavlidir:

“Onlar, Allâh'ı bırakıp kendilerine ne zarar ne de fayda veremeyecek şeylere ibâdet ederler ve derler ki: Bunlar, Allâh katında bizim şefâ'atçilerimizdir...” (Yûnus 10/18)

Şefâ'at (aracılık, yardım); menfî (reddedilen) şefâ'at ve müsbet (kabûl edilen) şefâ'at olmak üzere iki kısımır:

1- Menfî Şefâ'at (Reddedilen Şefâ'at Anlayışı)

Menfî Şefâ'at'e gelince; Allâh'ın dışında hiç kimsenin güç yetiremeyeceği husûslarda Allâh'tan başkasından istenen şefâ'attir.

Bunun delîli Allâhu Teâlâ'nın şu kavlidir:

“Ey îmân edenler! Kendisinde ne bir alışveriş, ne bir dostluk ve ne de şefâ'at bulunmayan gün gelmeden önce size verdiğimiz rızıktan (hayır yolunda) harcayın. Kâfirler zâlimlerin ta kendileridir.” (el-Bakara 2/254)

2- Müsbet Şefâ'at (Kabûl Edilen Şefâ'at Anlayışı)

Müsbet Şefâ'at'e gelince; [Allâh'ın dışında hiç kimsenin güç yetiremeyeceği husûslarda]⁹ Allâh'tan istenilen şefâ'attir. (Bu şefâ'at anlayışında) şefâ'atçi, şefâ'atiyle ikrâm görür (onurlandırılır). Kendisine şefâ'at edilen kişi ise -(Allâh tarafından şefâ'ate) izin verildikten sonra- sözünden ve amelinden Allâh'ın râzî olduğu kimsedir. Nitekim Allâhu Teâlâ şöyle buyurmaktadır:

“...İzni olmaksızın O'nun katında şefâ'atte bulunacak kimdir?..”
(el-Bakara 2/255)¹⁰

---

⁹ Bu parantez içi ilâve ed-Durar'us Seniyye'de zikredilmiştir.

¹⁰ Ed-Durar'us Seniyye'de âyet, başından itibâren verilmiştir:

“Allâh... O'ndan başka ilah yoktur. Hayy'dır (Kâmil hayat sâhibidir),

3. Kâide:

Nebî Sallallâhu Aleyhi ve Sellem, ibâdetlerinde farklı farklı yollar izleyen insanlar arasında (peygamber olarak) zuhûr etti. Onlardan bir kısmı; meleklerle, bir kısmı Nebîlere ve sâilihlerle, bir kısmı ağaçlara ve taşlara, bir kısmı da güneşe ve aya ibâdet etmekteydiler. Rasûlullâh Sallallâhu Aleyhi ve Sellem ise hepsiyle savaştı ve aralarında hiçbir fark gözetmedi.

Bunun delîli Allâhu Teâlâ'nın şu kavlidir:

“Fitne (şirk) ortadan kalkıncaya ve dîn tamamen Allâh'ın oluncaya kadar onlarla savaşın!..” (el-Enfâl 8/39)

a- Güneşin ve ayın (ibâdet edildiğinin) delîli ise Allâhu Teâlâ'nın şu kavlidir:

“Gece ile gündüz, güneş ile ay O'nun âyetlerindedir. Güneşe ve aya secde etmeyin. Eğer yalnız Allâh'a ibâdet ediyorsanız, onları yaratan Allâh'a secde edin.” (Fussilet 41/37)

b- Meleklerin (kendilerine ibâdet edildiğinin) delîli ise Allâhu Teâlâ'nın şu kavlidir:

“Allâh size melekleri ve Nebîleri rabler edinmenizi emretmez...” (Âl-i İmrân 3/80)¹¹

Kayyum'dur (Varlığı için hiçbir şeye ihtiyaç duymayan, bütün varlıkları koruyup gözetendir). O'nu uyuklama ve uyku tutmaz. Göklerde ve yerde ne varsa hepsi O'nundur. İzni olmaksızın O'nun katında şefâ'atte bulunacak kimdir?..” (el-Bakara 2/255)

¹¹ Ed-Durar'us Seniyye'de bu âyetin yerine şu âyet zikredilmektedir:

“O gün Allâh, onların hepsini toplar; sonra meleklerle der ki: Size ibâdet edenler bunlar mıydı? (Melekler de) der ki: Sen her noksanlıktan münezzehsin. Bizim velimiz onlar değil, Sen'sin. Bilakis onlar cinlere ibâdet ediyorlardı. Çoğu

c- Nebîlerin (kendilerine ibâdet edildiğinin) delîli Allâhu Teâlâ'nın şu kavlidir:

“Allâh: Ey Meryem oğlu Îsâ! İnsanlara, Allâh'ı bırakıp beni ve annemi iki ilah edinin, diye sen mi söyledin? dediğinde, Îsâ dedi ki: Seni tenzîh ederim, hakkım olmayan bir sözü söylemek bana yakışmaz. Eğer öyle söylemişsem, Sen onu bilirsin. Sen, benim nefsimde olanı bilirsin, ama ben, Sen'in nefsinde olanı bilmem. Gerçekten, gaybleri bilen ancak Sen'sin.” (el-Mâ'ide 5/116)¹²

d- Sâlihlerin (kendilerine ibâdet edildiğinin) delîli Allâhu Teâlâ'nın şu kavlidir:

“Onların yalvardıkları bu varlıklar, hangimiz daha yakın olacağız diye Rablerine vesile ararlar; O'nun rahmetini umar, azâbından korkarlar...” (el-İsrâ 17/57)

e- Taşların ve ağaçların (ibâdet edildiğinin) delîli Allâhu Teâlâ'nın şu kavlidir:

“Gördünüz mü o Lât ve Uzzâ'yı ve üçüncüleri olan Menât'ı?” (en-Necm 53/19-20)¹³

---

onlara îmân etmişlerdi...” (Sebe 34/40-41)

¹² Ed-Durar'us Seniyye'de bu âyetin bir kısmı zikredilmiş, bunun ardından ikinci delîl olarak da -diğer nüshâda meleklerle ibâdet edildiğinin delîli olarak zikredilen- şu âyet zikredilmiştir:

“Allâh size melekleri ve Nebîleri rabler edinmenizi emretmez. O size, siz Müslüman olduktan sonra küfrü emreder mi hiç?” (Âl-i İmrân 3/80)

¹³ Bu ismi geçenler, câhiliye ehlinin ibâdet ettikleri putlardır ve kimisi Lât gibi taş, kimisi de Uzzâ gibi ağaç şeklindedir. Bu konuyla alâkalı geniş bilgi için “Kitâb'ut Tevhîd” ve muteber şerhlerinden **“Ağaç, Taş ve Benzeri Şeylerle Teberrükte Bulunmakla Alâkalı Bâb”**a mürâcaat edilebilir.

Ve yine (bir başka delil) Ebû Vâkîd el-Leysî Radiyallâhu Anh hadîsidir. O şöyle demiştir:

«Bizler, Nebî Sallallâhu Aleyhi ve Sellem ile birlikte Huneyn Savaşı'na çıktık. Biz küfrü terk edeli fazla olmamış kimselerdik. Müşriklerin üzerine silahlarını asarak yanında ibâdet ettikleri bir sedir ağaçları vardı. Bu ağaca 'Zâtu Envât (Askı Ağacı)' denirdi. Bir sedir ağacının yanından geçerken dedik ki: Ey Allâh'ın Rasûlü, onlardaki 'Zâtu Envât (Askı Ağacı)' gibi bizim için de bir 'Zâtu Envât' tayin etsen!»¹⁴

4. Kâide:

Şüphesiz günümüzdeki müşriklerin şirki, önceki müşriklerin şirkinden daha şiddetlidir. Çünkü önceki müşrikler rahatlıkta Allâh'a şirk koşarlardı, zorlukta ise (ibâdeti Allâh'a has kılarak) ihlâslı davranırlardı. Günümüzün müşriklerinin şirki ise rahatlıkta olsun, zorlukta olsun sürekli devâm etmektedir.

¹⁴ Müellefât'uş Şeyh nüshâsında hadîs buraya kadar alıntılanmıştır. Ed-Durar'us Seniyye ve Mecmûat'ut Tevhîd'de ise hadîsin tamamı zikredilmiştir. Ayrıca, Mecmûat'ut Tevhîd'de, ed-Durar'us Seniyye'nin aksine hadîsin devâmında el-A'râf: 140. Âyet de zikredilmiştir. Hadîsin devâmında şöyle denilmektedir:

«Bunun üzerine Rasûlullâh Sallallâhu Aleyhi ve Sellem şöyle buyurdu: Allâhu Ekber! İşte yine aynı yol. Nefsim elinde olan Allâh'a yemin olsun ki siz aynı İsrâîloğullarının Musâ Aleyh'is Selâm'a dedikleri gibi dediniz:

“...Onların ilahları olduğu gibi, sen de bizim için bir ilah yap! (Musâ Aleyh'is Selâm şöyle dedi:) Gerçekten siz câhillik eden bir toplumsunuz! Şüphesiz bunların içinde buldukları (dîn) yıkılmıştır, yapmakta oldukları da bâtıldır. Musâ dedi ki: Allâh sizi âlemlere üstün kılmışken ben size Allâh'tan başka bir ilah mı arayayım?” (el-A'râf 7/138-140)»

(Benzer lafızlarla Tirmizî Hadîs no: 2180, Taberânî, el-Mu'cem'ul Kebîr, 3/243-244, Hadîs no: 3290-3294, el-Mervezî, es-Sunne, 1/17, Hadîs no: 39, et-Tayâlisî, Müsned, 2/682, Hadîs no: 1443, İbnu Ebî Âsım, es-Sunne, 1/37, Hadîs no: 76.)

Bunun delîli Allâhu Teâlâ'nın şu kavlidir:

“Onlar gemiye bindikleri zaman, dîni yalnızca O'na hâlis kılan gönülden bağlılar olarak Allâh'a yalvarıp yakarırlar. Ama onları karaya çıkarıp kurtarınca hemen şirk koşarlar.” (el-Ankebût 29/65)¹⁵

Risâle burada bitti. Allâh'ın salât ve selâmı; Muhammed'in, Âl'inin ve Ashâbı'nın üzerine olsun. (Âmîn!)

---

¹⁵ Ed-Durar'us Seniyye'de bunun akabinde şöyle denilmiştir:

“Buna göre du'â eden, ibâdet eden demektir. Bunun delîli Allâhu Teâlâ'nın şu kavlidir:

“Allâh'tan başka, kendisine kıyâmete kadar cevâb veremeyecek olan ve kendilerine yapılan du'âdan habersiz olan kimselere du'â eden kişiden daha sapık kim olabilir?” (el-Ahkâf 46/5)